

DICKENS CHARLES

KOTISIRKKA

Чарльз Диккенс

Kotisirkka

«Public Domain»

Диккенс Ч.

Kotisirkka / Ч. Диккенс — «Public Domain»,

Содержание

ENSIMÄINEN SIRKUTUS	6
Конец ознакомительного фрагмента.	17

Charles Dickens

Kotisirkka

Ehtymätön huumori ja syvä myötätunto ja rakkaus kanssaihmiä kohtaan ovat Dickensin kirjailijaluonteen kuvaavimmat ominaisuudet. Huumori, hilpeä, hyväntahtoinen leikinlasku oli hänelle synnynnäinen, se luonnonlahja, joka ei ainoastaan tehnyt hänen nimeään kuuluisaksi koko sivistyneessä maailmassa, vaan auttoi häntä myös kestäämään nuoruuden kovaa kohtaloa ja esti häntä vajoamasta kurjuuden kuiluun. Syvän säälinä ja rakkautensa koko ihmiskuntaa, varsinkin sen kovaosaisia kohtaan hän on voittanut omien kärsimystensä ja taistelujensa hinnalla.

Dickensin vaikea ja raskas lapsuus ja varhaisin nuoruus eivät opettaneet häntä vain tuntemaan ihmisiä ja elämää, vaan ennen kaikkea tekemään uupumattomasti työtä. Väsymys, vaivojen säästäminen, toimettomuus olivat hänelle aivan vieraita käsitteitä. Ja kuitenkin oli hänellä luonnostaan varsin heikko ruumiinrakenne ja huono terveys, jota ei suinkaan hyvällä ruualla ja hellällä hoidolla koetettu parantaa. Mutta hänellä oli rautainen tahto ja niin joustava henkinen voima, ettei mikään saanut häntä lannistumaan eikä murtumaan. Tämä ynnä lisäksi se seikka, ettei hänen tarvinnut kuvauksiaan varten etsiä kaukaa malleja eikä aiheita, vaan sai ammentaa omista kokemuksistaan ja elämyksistään, selittää hänen tavattoman menestyksensä. Muuten ei voisi käsittää, että hän, jonka koko kasvatus oli jäänyt hänen omaksi huolekseen ja joka 13-vuotiaasta saakka oli ansainnut elatuksensa saapasmustetehtaassa liistaroimalla purkkien kansia kiinni, olisi voinut tuskin 23 vuoden vanhana päästä suuren lontoolaisen lehden aputoimittajaksi ja pian sen jälkeen maansa enin luetuksi kirjailijaksi.

Kun näet hänen teoksensa "The Pickwick club" ilmestyi v. 1837, oli hänen maineensa taattu ei vain Englannissa, vaan sen rajojen ulkopuolellakin. Se saavutti niin tavatonta suosiota, että joka talossa puhuttiin siinä esiintyvistä henkilöistä kuin läheisistä ystävistä ja tutuista.

Sittemmin hän loi pitkän sarjan teoksia, joista tässä mainittakoon ainoastaan laaja romaani "David Copperfield", teos, joka oli lähinnä Dickensin sydäntä, hänen "lempilapsensa", kuten hän itse sanoo. Se on aikoinaan ilmestynyt suomeksikin, ja sitä on meillä paljon luettu.

ENSIMÄINEN SIRKUTUS

Kattilahan se ensin alkoi! Älä puhu minulle mitä Peerybinglen matami kertoi. Kyllä minä sen asian paremmin tunnen. Peerybinglen matami todistakoon tuomiopäivään asti, ettei hän saattanut sanoa kumpi niistä alkoi, mutta minä sanon, kattila sen teki. Luulenpa sen tietäväni! Pienen, nurkassa seisovan vahanaamaisen hollantilaisen kellon mukaan alkoi kattila täsmälleen viittä minuuttia ennen kuin sirkka oli vähintäkään sirkuttanut.

Olihan kello jo lakannut lyömästä, ja pieni vavahteleva heinä mies sen päällä, heiluen viikatteinensa edestakaisin maurilaisen palatsin edessä, oli jo niittänyt puolen ladon alan olematonta heinää, ennenkuin sirkka vasta yhtyi lauluun.

Luonnostani en suinkaan ole itsepintainen, sen kaikki tietävät. Enkä millään muotoa tahtoisi väittää Peerybinglen matamia vastaan, ellen olisi peräti varma asiastani. Ei minua siihen mikään pakota, mutta tässä on puhe tositapahtumista, ja se on tosi, että kattila alkoi laulaa ainakin viisi minuuttia ennen kuin sirkka millään tavalla ilmaisi olemassaoloansa. Väitäs vastaan – niin minä sanon: Vaiti!

Anna minun kertoa juurtajaksain kuinka se tapahtui. Sen olisinkin sanonut jo ensi sanakseni, ellei olisi päivän selvää, että kun tarina on kerrottava, niin täytyy alkaa alusta, ja kuinka on mahdollista alkaa alusta, alkamatta kattilasta?

Näyttää siltä, kuin olisi jonkinlainen kilpailu tai kiista syntynyt kattilan ja sirkan välillä, enkä minä ryhdykään kertomaan muuta kuin sen syytä.

Peerybinglen matami pistäytyi ulos sumuisessa hämärässä, kapsutellen märkiä kiviä myöten sievissä, pienissä puukengissä, jotka yli koko pihan tekivät lukemattomia kuvioita Euklideen ensimmäisestä väitteestä. [Vaimoväki Englannissa pitää sateisella säällä eräänlaisia puisia anturakenkiä, joiden pohjaan on kiinnitetty rautainen rengas.] Peerybinglen matami nosti kattilaan vettä kaivosta. Heti sen perästä hän palasi puukengittä takaisin, sillä eipä hän ollut niillä pitkälle päässyt, ja olipa hän itsekin nyt koko joukon lyhempi, sillä puukengät olivat korkeat ja Peerybinglen matami oli matala. Hän pani kattilan tulelle. Tätä tehdessään hän menetti tai vähäksi aikaa kätki hyvän tuulensa, sillä sade, joka oli tavattoman kylmää ja sellaista lumen- ja jäänsekaista sohjuja, joka näyttää tunkeutuvan joka aineen, vieläpä puukenkienkin läpi, oli ottanut Peerybinglen matamin varpaat haltuunsa ja räiskinyt hänen jaloillensakin. Ja sille, joka kaikin tavoin kehuskelee jalkojansa kauniiksi ja mielellään pitää sukkansa aivan puhtaina ja sievinä, tuommoinen tapaturma varmaan, ainakin hetkeksi, on raskas kantaa.

Paitsi sitä oli kattila itsepäinen ja äkäinen. Se ei tahtonut millään lailla pysyä paikallaan jaloilla eikä kuulla puhuttavankaan sovinnosta hiilien kanssa, joita sen alle pistettiin; sen sijaan se kallisteli hen kuin juopunut eteenpäin ja kuohui kuin mikä pöllöpää lieteen. Kiukuissaan se kihisi ja kähisi äreästi tulelle. Kaiken muun lisäksi heitti kansi, tehden vastarintaa Peerybinglen matamin sormille, ensin kuperkeikkaa ja sitten semmoisella näppäryydellä, joka olisi soveltunut parempaankin toimeen, sukelsi kattilan pohjaan. Eikä ole hukkuneesta "Royal-George" laivasta merenpohjasta hinattaessa ollut puolta sitä vaivaa kuin tästä kattilan kannesta, ennenkuin Peerybinglen matamin onnistui saada se jälleen ylös.

Nyt kattilakin murjotti vakavana ja kantaen ynseästi varttansa se nyrpisti nenäkkäästi ja ilvehtien huultansa Peerybinglen matamin edessä, ikäänkuin olisi tahtonut sanoa: En tahdo kiehua. Siihen ei mikään saa minua pakotetuksi.

Mutta Peerybinglen matami, joka oli jo saanut takaisin hyvän tuulensa, taputti kerran pari pyyleitä kätösiänsä yhteen ja istuutui nauraen kattilan ääreen. Sill'aikaa loimusi valkea iloisesti ja valaisi roihullaan ja välkkeellään pientä heinämiestä, joka seisoi ylinnä hollantilaisen kellon päällä, niin että olisi luullut hänen liikkumatonna seisovan maurilaisen palatsin edessä ja vain liekin häilyvän. Hän heilahteli kuitenkin täsmälleen ja säännöllisesti kaksi kertaa sekunnissa. Mutta hirmuista oli

katsella hänen kärsimyksiänsä sillä aikaa kun kello löi, ja kun käki, kurkistaen palatsin ovesta, kukkua heläytti kuusi kertaa, värähteli hän joka kerta juuri kuin olisi kuullut kummituksen tahi kun jokin rautalangan tapainen olisi nykäissyt häntä jalasta.

Vasta kun kellon painojen ja nuorien ankara melu ja kolina hänen allansa oli kokonaan lakannut, tuli pieni säikähtynyt niittomies jälleen entiselleen. Hänen säikäyksensä ei suinkaan ollut aiheeton, sillä nuo kalisevat kelloroipakat pitävät toimessaan julmaa melua, ja suuresti ihmettelen kuinka minkään kansan ja kaikista vähimmin hollantilaisten mieli on tehnyt niitä keksiä. Yleinen ajatus näet on, että hollantilaiset itse puolestansa rakastavat tilavuutta ja paljon vaatteita yllänsä, ja silloin heidän pitäisikin paremmin ymmärtää eikä tuossa tuokiossa jättää kellojansa niin ohuiksi ja alastomiksi. Nyt, kuulkaa, alkoi kattila iltahuvia hankkia. Se muuttui helläsydämiseksi ja musikaaliseksi; sen kurkusta alkoi väkisininkin kuulua kulahduksia, ja toisinaan se uskalsi kumahuttaa siitä jonkun lyhykäisen laulunkin, jonka se kuitenkin heti kohta tukahutti, ikäänkuin ei olisi vielä oikein tietänyt tulisiko pitää seuraa vai ei. Nyt yhtäkkiä, yritettyänsä turhaan pari kolme kertaa hillitä surumielisiä tunteitansa, heitti kattila kaiken nyreytensä ja varovaisuutensa ja puhkesi hillitsemättömään lauluun, niin vilkkaaseen ja hilpeään, ettei heillä satakielikään koskaan olisi voinut parempaa keksiä.

Kuinka selkeäkin se hänen laulunsa oli! Totta tosiaan, te olisitte käsittäneet sen niinkuin kirjan, kenties paremminkin kuin monen kirjan, minkä minä tai te voisimme mainita. Pullahuttaen suustaan lämpimänä henkäyksenä kevyen pilven, joka iloisesti ja somasti yleni kyynärän verran ja laskeutui sitten takan ympärille, ikäänkuin sen omaksi kotoisaksi taivaaksi, laulaa liritteli kattila virttänsä niin verrattoman hilpeästi, että sen messinkinen ruumis hytkyi ja liikahteli tulella ja että itse kansikin, tuo äsken vielä niin kapinallinen kansi – niin paljon vaikuttaa hyvä esimerkki – tanssi jotakin skotlantilaista tanssia ja rämisi niinkuin kuuromyykkä sympaali, joka ei ole koskaan kuullut terveen veljensä ääntä.

Että kattilan laulu oli tervehdys- ja tervetuliaislaulu jollekulle ulkona olevalle, joka parhaillaan lähestyi tätä pientä syrjäistä kotia ja leimuavaa valkeata, sitä ei ole epäilemistäkään. Sen tiesi Peerybinglen matami aivan hyvin, kun hän miettien istui takan ääressä. Yö on synkkä, lauloi kattila, lakastuneita lehtiä on tien vieressä; sumua ja pimeää on ylhäällä, lokaa ja likaa on alhaalla, yksi vain on päivänrako jylhässä, pimeässä ilmassa, enkä tiedä onko yhtäkään, sillä ei se ole muuta kuin liekehtivä tummanpunainen loiste taivaanrannalla, missä aurinko ja tuuli yksin tuumin pistävät pilvet palamaan, kostaaksensa niille sellaisen ilman tuonnin; ja koko laaja, lakea maisema on yhtenä ainoana pitkänä, synkkänä, mustana viivana. Kuurassa on virstapatsas ja tiellä on lumisohjua; jää ei ole vettä – vesi ei ole sulaa; ette voi sanoa tarkallen mitä ainetta mikin on; mutta hän tulee, tulee, tulee —

Tässä, jos sallitte mun sanoa, yhtyi sirkka lauluun, huutaen sirr, sirr, sirr! hämmästyttävän kovalla äänellä kokoonsa katsoen (kokoonsa, jota ei edes näkynyt!) ja verraten kattilaan, ja jos se olisi siinä paikassa haljennut niinkuin kivääri, jossa on liian suuri panos, ja jos se siihen paikkaan olisi kaatunut kuoliaaksi ja sirkuttanut pienen ruumiinsa viideksikymmeneksi palaseksi, olisipa se näyttänyt aivan luonnolliselta ja välttämättömältä seuraukselta, jota sirkka muka olikin tarkoittanut.

Kattilan ei nyt enää tarvinnut laulaa yksin. Tosin se jatkoi yhä laimenemattomalla innolla, mutta sirkka alkoi laulaa ylintä ääntä ja pitikin puolensa. Hyvä taivaallinen isä, kuinka se sirkutti! Koko huone kaikui sen kimeästä, terävästä äänestä, ja ääni tuntui välkkyvän tähtenä pihankin pimeydessä. Siinä oli, sen korkeimmilleen kohotessa, semmoista sanoin selittämätöntä liritystä ja liverystä, että olisi luullut sirkan joskus tulisessa innostuksessaan keikahtaneen selälleen ja jälleen hypähtäneen jaloilleen.

Yhtäkaikki sointui molempien laulu hyvästi yhteen, sirkan ja kattilan. Laulun aihe oli sama, ja yhä korkeammalle ja korkeammalle he lauloivat kilvan.

Pieni kaunis kuuntelija – sillä kaunis hän oli ja nuori, vaikka vartaloltansa vähäinen, tahi, niinkuin sanotaan, lylleröinen (minusta hän ei ollut lainkaan vastenmielinen) – sytytti kynttilän ja vilkaisi heinämieheen, joka paraikaa korjasi talteen melkoisen kuormallisen minuutteja; sitten kuuntelija katsahti ulos ikkunasta, josta hän ei pimeään tähden nähnyt muuta kuin oman kuvaisensa

lasissa. Ja minun mielestäni (niinkuin epäilemättä teidänkin mielestänne) hän olisi saanut katsoa hyvinkin kauas, ennenkuin olisi nähnyt mitään puoleksikaan niin suloista. Kun hän kääntyi takaisin ja istuutui paikalleen, pitkittivät sirkka ja kattila yhä vielä kilpalauluansa oikein vimmatusti. Kunnianhimoinen kattila ei näet tahtonut tunnustaa olevansa voitettu.

Se kiihotti yhtä paljon hermoja, kuin jos olisi ollut katsomassa kilpa-ajaja. Sirr, sirr, sirr! Sirkka oli päässyt virstan verran edelle. Hum, hum, hum – m – m! tulla puhkui kattila kaukana perästä, hyristen niinkuin suuri hyrrä. Sirr, siri, sirr! sanoi sirkka toisella puolella nurkkaa. Hum, hum, hum – m – m! murisi kattila, tavallansa pitäen itseänsä urhoollisena – periytymisestä ei puhuttakaan. Sirr, sirr, sirr! sirkutti sirkka entistään ankarammin. Hum, hum, hum – m – m! lausui kattila harvaverkkaan ja vakavasti. Sirr, sirr, sirr! huusi sirkka kerrassaan kukistaakseen hänet. Hum, hum, hum – m – m! vastasi kattila, joka ei tahtonut antautua. Viimeinpä he taistelun temmellyksessä ja häiriössä ja helskeessä ja melskeessä sekaantuivat niin sikin-sokin toisiinsa, että olisi pitänyt olla terävämpi pää kuin teillä tai minulla, saadaksensa selville humisiko kattila ja sirkuttiko sirkka, vai sirkuttiko kattila ja humisiko sirkka, vai molemmatko humisivat ja molemmatko sirkuttivat. Mutta sitä ei epäilemistäkään, että molemmat, kattila ja sirkka yhtäikaa, jonkun salaisen yhteisvoiman vaikutuksesta, minkä itse paraiten tuntevat, lähettivät hauskan takkalaulunsa loistavana valonsäteenä ulos ikkunasta kauaksi kadulle. Ja tämä valo, heijastuen muuatta pimeässä lähestyvää miestä kohti, selitti hänelle tuossa tuokiossa kaikki tyyni ja huusi: Tervetuloa kotiin, vanha toveri! tervetuloa, ystäväni!

Kun se oli tehty, kuohui kattila kerrassaan voitettuna yli laitojensa ja otettiin tulelta. Peerybinglen matami juoksi sitten ovelle, jossa rattaiden ramina, hevosen kavioiden kopse, miehen ääni, edestakaisin puikkelehtiva virkku koira sekä kapalolapsen kummastuttava ja salaperäinen ilmestys synnyttivät semmoisen melun ja sekaannuksen, että olisi luullut pirun joutuneen mertaan.

Mistä lapsi tuli tai kuinka Peerybinglen matami sai sen niin pian käsiinsä, sitä en tiedä. Mutta elävä pikku lapsi oli Peerybinglen matamin sylissä; ja aika tavalla hän näyttikin siitä ylpeilevän, kun suuri ja vahva mies veti hänet hiljaa takan ääreen, mies, joka oli häntä paljoa pitempi ja vanhempi, jonka täytyi kumartua syvään häntä suudellakseen. Mutta se maksoikin vaivan. Selkävaivainenkin, kolmen kyynärän kuuden tuuman pituinen mies olisi sen tehnyt.

"Juho kultani", sanoi Peerybinglen matami, "onpa sää sinua pahasti pidellyt!"

Mies oli totta tosiaan kovaa kokenut. Paksu sumu oli takertunut niinkuin kuura silmäripsiin ja kulmakarvoihin, ja sumun ja valkean välillä nähtiin sateenkaaria kimmeltävän itse poskiparrassakin.

"Näetkös, Pirkko", vastasi Juho verkalleen, avaten kaulahuivinsa ja lämmitellen käsiänsä, "ei nyt olekaan juuri kesäinen sää: älä siis kummastele."

"Soisin, ettet sanoisi minua Pirkoksi, Juho. Se ei ole ollenkaan mieleeni", lausui Peerybinglen matami näyttäen hyvin nyreältä, vaikka tapa, jolla hän sen lausui, ilmaisi sen olevan hänelle hyvinkin mieleen.

"Mitäs muuta sitten olet?" vastasi Juho hymysuin kumartuen katsomaan häntä silmiin ja puristaen häntä vyötäisiltä niin hellästi kuin suuri kouransa ja käsivartensa suinkin sallivat. "Pirkko ja" – samalla hän katsahti pienokaiseen päin – "Pirkko ja pikku tirkko – en tahdo muuta virkkaa, etten pilaisi asiata, mutta olin juuri laskemaisillani sanaleikin; en luule sen koskaan pyörineen lähempänä kielelläni."

Omien sanojensa mukaan hän oli usein sanomaisillaan jotakin erinomaisen sukkela, tuo hidas, hiljainen, rehti Juho, tuo Juho, joka oli niin jäykkäruumiinen, mutta niin hilpeäluontoinen, niin karkeakasvoinen, mutta niin helläsydäminen, niin hidas käsittämään, mutta niin herkkä tuntemaan, niin yksinkertainen, mutta niin hyvä. Oi, äidillinen luonto, anna lapsillesi tuota sydämen tosirunollisuutta, jota oli kunnon ajurin povessa – sivumennen sanottuna hän oli vain tavallinen ajuri – ja me kuulemme kernaasti hänen yksinkertaista puhettansa, katselemme hänen yksinkertaista elämäänsä ja siunaamme sinua saadessamme viettää muutaman hetken heidän seurassansa!

Oli hauska katsella pientä Pirkkoa, kun hän, poika (oikea nukke pojaksi) sylissänsä, keimaillen ja mietiskellen tuijotti tuleen ja kallisti pientä somaa päätänsä juuri tarpeeksi, antaaksensa sen nojata puoleksi luonnollisesti, puoleksi teeskennellen, mielittelevästi ja suloisesti ajurin leveää rintaa vasten. Hauska oli katsella ajuria, kuinka hän hellän kömpelösti koetti sovittaa voimakasta, tukevaa kämmmentänsä tämän kepeän kuorman ympärille ja sovittaa vahvan miehuutensa jollakin tavoin turvallisesti tueksi vaimonsa verevälle nuoruudelle. Hauska oli katsella kuinka Tilly Slowboy, seisoen syrjempänä ja odottaen poikaa syliinsä, tarkasteli molempia erikseen (vaikka hän itse vastikään oli päässyt täysikasvuiseksi), ja kuinka hän seiso, silmät ja suu seposelällänsä, pää eteenpäin kumarassa, ikäänkuin olisi tahtonut hengittää itseensä sen näyn. Yhtä hauska myös oli katsella kuinka ajuri Juho, kun Pirkko edellämainitusta nukesta jotakin virkkoi, aina ojensi kättänsä, mutta vetäisi sen takaisin ennenkuin se oli koskenut lapseen, ikäänkuin olisi pelännyt musertavansa sen, ja kumartui niin etäältä, ettei vahinkoa voinut tapahtua, silmäilemään sitä hämmästyneen ylpeästi, samantapaisesti kuin suuri, ystävällinen kahlekoira luullaksemme silmäilisi pienokaistansa, huomattessaan jonakin kauniina päivänä olevansa pienen – kanarialinnun isä.

"Eikö hän ole kaunis, Juho? Eikö hän näytä suloiselta nukkuessaan?"

"Suloiselta", virkkoi Juho, "hyvin suloiselta. Hän nukkuukin aina, eikö niin?"

"Noh, Juhoni! Ei suinkaan."

"Minä", lausui Juho miettivästi, "minä luulin hänen silmänsä olevan aina ummessa. He!"

"Jumala varjelkoon! Juho, kuinka saatat säikäyttää."

"Onko hyvä, että lapsi vääntelee silmiään tuolla tavoin?" kysyi ajuri hämmästyksissään. "Kas, kuinka se räpyttää yhtäaikaan niitä molempia! ja kas, kuinka se aukoo suutansa kuin kultakala ainakin!"

"Et sinä kelpaisi isäksi, et vähän vähääkään", lausui Pirkko, taitavan emännän kaikella arvokkuudella. "Mutta kuinka voisitkaan tietää mitkä pienet kivut lapsia vaivaavat, Juho! Tuskin tietäisit niiden nimiäkään, tyhmeliini." Ja siirrettyään pojan vasemmalle käsivarrellensa ja taputettuaan häntä selkään pahaa parantaakseen hän nipisti nauraen aviomiestänsä korvasta.

"Se on tietenkin totta, Pirkko", sanoi Juho riisuen päällystakkinsa. "Siitä en paljoa tiedä. Tiedän vain tänä iltana otelleeni jokseenkin kiinteästi tuulen kanssa. Tuuli kävi koillisesta suoraan vastaani, koko matkan kotia."

"Voi, voi, niinkö tosiaankin, ukko parkani?" huudahti Peerybinglen matami täydessä toimessaan. "Tässä, Tilly, ota pikku kultamuru, sillaikaa kun minä vähän askaroitsen. Jumala siunatkoon häntä, voisin tukahuttaa hänet suukkosilla, voisin todellakin! Pois tieltä, koirani! Nonoh, Harmi koiri! Anna minun vain ensin valmistaa teetä, Juho, kyllä sitten niinkuin uuttera mehiläinen autan sinua myttyjen järjestämisessä. 'Niinkuin uuras mehiläinen' – ja niin edespäin, muistathan sen, Juho. Opitkos, Juho, koskaan koulussa ulkoa kappaleen 'Niinkuin uuras mehiläinen'?"

"En sitä täydelleen oppinut", vastasi Juho. "Kerran olin ihan oppimaisillani, mutta olisin luullakseni sen vain pilannut."

"Hi-hi!" nauroi Pirkko. Kuinka iloisesti ja sievästi hän nauraa hihitti! "Voi, mikä vanha rakas tyhmeliini sinä oletkaan, Juhoni, se on totinen tosi!"

Tätä arvostelua vähääkään vastustamatta meni Juho ulos katsomaan, pitikö renkipoika, jonka lyhty virvatulen tavoin häilyi edestakaisin oven ja ikkunan välillä, huolta hevosesta. Tämä hevonen oli lihavampi kuin mielellänne ottaisitte uskoaksenne, jos antaisin teille siitä mitan, ja niin vanha, että sen syntymäpäivä häipyi muinaisuuden hämärään. Harmi, joka tiesi olevansa velvollinen osoittamaan rakkautta koko perheelle yleensä ja jakamaan suosiotansa tasan kaikille, juoksenteli ulos ja sisään ihmeen levottomasti, välistä lyhyesti haukhdellen pyöriskellessään hevosen ympärillä, jolloin hän oli vähällä litistyä tallin oven väliin; välistä taas ollen karkaavinansa hurjasti emäntänsä kimppuun ja seisahtuen leikillä kesken juoksuaan; välistä huudattaen Tilly Slowboyta, joka istui matalalla jakkaralla takan ääressä, koskettamalla kostealla turvallansa äkkiä tytön kasvoja; välistä osoittaen lapselle tungettelevaa rakkauttansa; välistä kiertäen takkaa ja paneutuen pitkäksensä ikäänkuin olisi

ruvennut yötiloillensa; välistä hypähtäen pystyyn ja syöksyen ulos, häntätöyhtö ilmassa, ikäänkuin olisi yhtäkkiä muistanut tärkeän asian ja lähtenyt täyttää karkua sitä toimittamaan.

"Tässä! tässä edessäsi on teekannu takan reunalla", sanoi Pirkko iloisesti häärien, niinkuin lapsi vieraisilla ollessaan. "Ja tuossa kylmää siankinkkua ja tässä voita, ja tuossa leipäpala ja kaikki tyyni! Tässä on vaatekoppa, johon sopii panna pieniä myttyjä, jos sinulla on semmoisia, Juho – mihin menit, Juho? Älä pudota lasta lieteen, Tilly, mitä muuta tehnetkin!"

Olkoon neiti Slowboysta sanottu, vaikka hän jotenkin kärkkäästi vastusti varoituksen tarpeellisuutta, että hänellä oli harvinainen ja ihmeellinen kyky viedä lasta vaaroihin ja että hän usein vakaalla ja aivan omituisella tavalla pani hänen heikon olemuksensa hengenhätään. Varreltansa tämä nuori naisihminen oli niin ylen laiha ja hinteloinen, että oli syytä pelätä hänen vaatteensa luisuvan alas teräviltä puunappuloilta (hänen olkapäitensä, näet), johon olivat löyhästi ripustetut. Hänen pukunsa oli siitä merkillinen, että se joka tilaisuudessa osiksi paljasti omituisesti leikatun villavaatteen, sekä siitä, että se selän seuduilla salli ruskean viheriän miehustan pilkistaa esiin. Koska hän aina ihastellen töllisteli kaikkia ja alituisesti tarkasteli emäntänsä ja lapsen kauneutta, niin saattaa sanoa, että neiti Slowboy pienissä erehdyksissään osoitti yhtä hyvää päätä kuin sydäntä; ja vaikkei niistä koitunut juuri hyvää lapsen päälle, joka niiden vuoksi yhä kolahteli oviin, kaappiin, sänkyihin, käsipuihin ja muihin esineihin, niin eivät vahingot kuitenkaan olleet muuta kuin luonnollisia seurauksia Tilly Slowboyn lakkaamattomasta kummastelusta, kun hän näki itseänsä niin ystävällisesti kohdeltavan ja asuvansa niin hupaisessa kodissa. Sillä hänen isänsä ja äitinsä olivat molemmat maineeltaan yhtä tuntemattomia ja Tilly oli kasvatettu löytölapsena tahi yleisen armeliaisuuden hoitolapsena, joka nimitys, vaikka eroaakin varsin vähän lempilapsen nimestä, kuitenkin merkitsee ja tarkoittaa aivan toista.

Olisipa teitäkin huvittanut samoin kuin Juhoa, jos olisitte nähneet kuinka pieni Peerybinglen matami miehensä kanssa palasi takaisin tupaan, kinastellen vaatekorista, ja ollen kovassa työn touhussa (vaikkei hän mitään toimittanut, sillä hänen miehensä se korin kanto). Hupaista se lienee luullakseni ollut sirkastakin, sillä varmaa on, että se nyt taasen rupesi kovasti sirkuttamaan.

"Hei!" virkkoi Juho vakavalla tavallansa. "Onpa tuo sirkutus tänä iltana mielestäni iloisempaa kuin koskaan ennen."

"Ja varmaankin se ennustaa meille onnea, Juho! Ainahan se on sitä ennustellut. Kotisirkka liedessä tuopi onnea paremmin kuin mikään muu maailmassa."

Juho katsahti vaimoonsa, ikäänkuin olisi hänen päähänsä lennähtänyt se ajatus, että Pirkko se olikin hänen paras sirkkansa ja että hän oli siihen hyvin tyytyväinen. Mutta se oli luultavasti vain joku hänen aikomiansa tavallisia leikkipuheita, sillä hän ei virkkanut mitään.

"Ensi kerran kuulin tuon vienon, iloisen äänen sinä iltana, kun toit minut tähän kotiin – toit minut uuden kotini haltiaaksi. Siitä on jo lähes vuosi. Muistatkos, Juho?"

Muisti kai. Juho muisti. Tottahan nyt muisti!

"Tuo sirkutus oli tervetuliaislaulu! Se tuntui olevan niin täynnä lupauksia ja kehotusta. Se ikäänkuin lupasi, että olisit minulle lempeä ja ystävällinen etkä suinkaan odottaisi (kyllä pelkäsin sitä silloin, Juhoni!) löytäväsi vanhaa vakavaa viisautta pikku vaimohupakkosi päästä."

Juho taputteli miettien häntä olalle ja silitti sitten hänen päätään, ikäänkuin olisi tahtonut sanoa: Ei, ei; en ole sitä odottanut; olen ollut aivan tyytyväinen löytäessäni sen semmoisena kuin se oli. Ja totisesti hän olikin oikeassa. Pirkon pää olikin hyvin viehättävä.

"Sirkka puhui totta, Juhoni, kun kuultiin sen sanovan niin, sillä aina sinä olet ollut paras, huolellisin ja hellin mies minua kohtaan. Se on totinen tosi, onnellinen on tämä koti ollut, Juho, ja senvuoksi minä pidän sirkasta."

"Pidän minäkin", lausui ajuri, "pidän minäkin, Pirkko."

"Minä rakastan sitä niiden monien hetkien vuoksi, joina olen sitä kuunnellut, ja niiden monien mietteiden vuoksi, jotka sen viaton laulu on mieleeni johdattanut. Toisinaan kun hämärässä tuntui yksinäiseltä ja ikävältä, Juho – ennenkuin sain lapsen seuratoverikseni ja huoneen ilostuttajaksi – mietin itsekseni, kuinka yksinäsi sinä jäisit, jos minä kuolisin, ja kuinka suru minut musertaisi, jos

saisin kuulla, että sinä, armaani, olet minut hyljännyt! – Silloin kuului takasta sirkan sirkutus, ja se kertoi minulle, kuinka on syntyvä toinen pikku ääni, minulle suloinen ja kallis ääni, joka poistaa suruni kuin unen. Ja pelätessäni – silloin pelkäsin, Juhoni, sillä olinhan aivan nuori! – tätä avioliittoa sopimattomaksi, kun minä olin semmoinen lapsi ja sinä pikemmin holhoojani kuin mieheni, ja kun ajattelin, ettet voisi, vaikka koettaisitkin, oppia rakastamaan minua niinkuin toivoit ja rukoilit voivasi – silloin ilahutti minua taas tuo sirkutus ja se tuotti sydämeeni uutta toivoa ja uskallusta. Näitä seikkoja olen miettinyt tänä iltana istuessani sinua odottamassa, ja sentähden rakastan sirkkaa."

"Rakastan minäkin", toisti Juho. "Mutta, Pirkko, minäkö toivoin ja rukoilin voivani oppia rakastamaan sinua! Kuinka puhutkaan! Senhän olin oppinut paljon ennemmin kuin toin sinut tänne sirkan pikku haltiaksi, Pirkko!"

Pirkko tarttui liikutettuna hänen käsivarteensa ja katsoi häntä silmiin, ikäänkuin olisi tahtonut virkkaa jotakin. Mutta samalla hän oli jo polvillaan vaatekorin ääressä, puhellen vilkkaasti myttyjä järjestäessään.

"Tänä iltana ei näitä ole monta, Juho, mutta juuri äsken näin kaluja säilytettynä kärryjen takapuolelle ja ajattelin: ne ovat kyllä vastuksina, mutta maksetaankinhan niistä hyvästi; ei siis ole valittamista, eikö niin? Sitäpaitsi lienet jo matkalla jättänyt monta kalua omistajalleen, eikö niin?"

"Olenpa kyllä", lausui Juho. "Hyvinkin monta."

"Mitähän tässä pyöreässä vakassa mahtanee olla? Juho kultaseni, siinä on hääkakku!"

"Kas, sen voi ainoastaan nainen arvata!" virkkoi Juho ihmetellen. "Mies ei olisi sitä ikinä arvannut; luulenpa tosiaan, että vaikka panisi hääkakun teelaatikkoon tai muuhun mahdottomaan astiaan, nainen sen sittenkin heti arvaisi. Niin on; hain sen sokerileipurista."

"Painaako se paljon – ainakin sata naulaa!" huusi Pirkko ponnistaen kovasti sitä nostaessaan. "Kenen se on, Juho? Mihinkä se on menevä?"

"Lue päällekirjoitus toiselta puolen", sanoi Juho.

"Mitä, Juho! Jumalan tähden, Juho!"

"Niin, kukapa olisi uskonut", vastasi Juho.

"Ethän suinkaan tahtone sanoa", jatkoi Pirkko istuen lattialle ja pudistaen päätänsä hänelle, "että se menee Gruff ja Tackletonille, lelukauppiaalle!"

Juho nyökkäytti päätänsä.

Nyökkäytti Peerybinglen matamikin varmaan viisikymmentä kertaa; mutta se ei ollut suostumuksen merkiksi, vaan se ilmaisi äänetöntä ja surkuttelevaa kummastusta. Ylenkatseellisesti hän veti suutansa vinoon minkä taisi (vaikkei se suinkaan ollut luotu vinoon vedettäväksi, siitä olen varma) ja tuijotti mietteissään eteensä, ikäänkuin olisi tahtonut katseellansa kerrassaan lävistää kunnon ajurin. Neiti Slowboy, joka lasta viihdyttääkseen mitään ajattelematta matki katkelmia kuulemastaan keskustelusta, muuttaen kaikki nimisanat monikkoon, kyseli pieneltä palleroiselta: "Olivatko ne Gruffit ja Tackletonit lelukauppiaita? Halusivatko ne hakea torttuja sokerileipureilta? Tunsivatko äidit isien kotiin tuomat laatikot j.n.e."

"Ja nyt se sitten tapahtuu!" lausui Pirkko. "Ah! hän ja minä olimme koulukumppaneja, Juho."

Luultavasti Juho muisteli Pirkkoa tai kenties alkoi aprikoida, minkälainen hän oli ollut kouluaikanaan. Hän katsoi vaimoansa miettien ja mielihyvällä, mutta ei vastannut mitään.

"Ja kauppias on niin vanha, niin eriskummainen. Kuule, montako vuotta nuorempi sinä olet Gruff ja Tackletonia, Juho?"

"Haluaisinpa tietää montako kuppia teetä minun on tänä iltana juotava – enemmän kuin Gruff ja Tackleton koskaan on neljässä illassa juonut, hä?" vastasi Juho iloisesti nostaen tuolin pyöreän pöydän viereen ja käyden käsiksi kylmään siankinkkuun. "Mitä syömiseen tulee, niin minä syön ainoastaan vähän, mutta sen hyvällä ruokahalulla, Pirkko."

Ei tämäkään, hänen tavallinen lausepartensa aterianaikoina – yksi hänen viattomia hairahduksiansa (sillä hänen ruokahalunsa oli aina itsepintainen ja näytti hänet valehtelijaksi) – voinut saada hänen pikku vaimonsa suuta nauruun; tämä vain seisoi myttyjen keskellä ja jalallaan hiljaksensa

sysäili kakkuvakkaa syrjään, katsomatta, vaikka seisoikin maahan luoduin silmin, sieviä kenkiänsä, joita hän ei muulloin koskaan unohtanut. Hän seiso siinä syvissä mietteissä, unohtaen sekä teet että Juhot (vaikka Juho huusi ja koputti puukolla pöytään häntä säilyttääksensä), kunnes Juho nousi seisalleen ja tarttui hänen käsivarteensa; silloin hän katsahti Juhoon ja juoksi paikallensa teepöytään, nauraen huolimattomuuttansa. Mutta hän ei nauranut niinkuin ennen. Tapa oli toinen, samoin äänikin.

Sirkkakin oli vaiti. En tiedä miksi, mutta ei huonekaan enää ollut niin hauska kuin ennen. Ei sinnepäinkään.

"Ovathan tässä kaikki mytyt, eikö niin, Juho!" kysyi Pirkko katkaisten pitkän äänettömyytensä, jonka kestäessä rehellinen ajuri käytännöllisesti oli näyttänyt todeksi toisen puolen lempisananparttansa, syöden hyvällä halulla, vaikkei sentään saattanut myöntää, että hän olisi syönyt vähän. "Ovathan tässä kaikki nyt, eikö niin, Juho?"

"Siinä ovat kaikki", virkkoi Juho. "Noh – ei – olen", hän panee pois veitsen ja haarukan ja hengähtää raskaasti, "olen aivan unohtanut vanhan herran!"

"Vanhan herran?"

"Kuormarattaille", jatkoi Juho. "Kun häneen viimeksi vilkaisin, oli hän nukahtanut oljille. Tultuani tupaan olin hänet pari kertaa aivan muistamaisillani; mutta hän haihtui jälleen mielestäni. Hoi siellä! Nouskaa ylös! Sepä somaa."

Juho lausui viimeiset sanat ulkona, jonne hän oli kiirehtinyt, kynttilä kädessä.

Neiti Slowboy, joka huomasi puhuttavan jotakin salaperäistä Vanhasta Herrasta ["Vanha Niku" on englantilaisilla perkeleen nimityksiä], liitti hairahtuneessa luulossaan näihin sanoihin muutamia uskonnollisia ajatuksia ja säikähtyi niin, että kavahti äkisti ylös matalalta tuoliltaan takan vierestä kätkeäkseen itsensä emäntänsä hameen taakse; mutta rientäissään lattian poikki hän töytäsi yhteen juuri sisään astuvan vanhan vieraan kanssa ja hädissään survaisi häntä ainoalla hyökkäysaseella, mikä hänellä oli käsillä. Koska tämä ase sattui olemaan poika, nousi siitä suuri melu ja hälinä, jota Harmin älykkäisyys vielä lisäsi; sillä tämä uskollinen koira, joka oli isäntäänsä huolellisempi, näytti vartioineen vanhaa nukkuvaa herraa, jottei tämä pääsisi karkaamaan vieden mukanaan muutamia nuoria, rattaiden perälle sidottuja poppelipuita, ja se seurasi häntä vieläkin hyvin tarkkaavasti, purren häntä sääryksiin ja käyden ankarasti nappien kimppuun.

"Te saatte, hyvä herra, hyvästi unta", lausui Juho, kun kaikki jälleen oli rauhoitettu (sillaikaa oli vanha herra avopäin seisahtunut keskelle lattiaa), "niin että melkein tekee mieleni kysyä missä muut kuusi unikekoa ovat; mutta se olisi kokkapuhe ja arvattavasti sen turmelisin. Kumminkin olin juuri sanomaisillani kokkapuheen", jupisi ajuri nauraen, "aivan sanomaisillani!"

Vieras, jolla oli pitkät, valkeat hiukset, kauniit, vanhan miehen kasvoiksi tavattoman uljaat ja täyteläiset kasvot, tummanruskeat, kirkkaat, terävät silmät, katsoi hymyillen ympärilleen ja tervehti ajurin vaimoa vakaasti kumartaen.

Hänen pukunsa oli sangen outo – ikivanhaa kuosia. Se oli aivan ruskea. Kädessä hänellä oli suuri, ruskea matkasauva, mutta kun hän löi sillä lattiaan, niin se hajosi ja muuttui tuoliksi. Levollisesti hän nyt laskeutui istumaan.

"Kas!" virkkoi ajuri kääntyen vaimoonsa. "Noin tapasin hänet istumassa tienvieressä, jäykkänä kuin virstapatsas ja miltei yhtä kuurona."

"Istumassa ulkona, Juho!"

"Ulkona", vastasi ajuri, "juuri hämärissä. 'Kyytiraha maksettu', sanoi hän ja antoi minulle kahdeksantoista penniä. Sitten hän nousi rattaille ja tuossa hän nyt on."

"Hän aikoo, luulen ma, lähteä, Juho."

Ei suinkaan; hän aikoi vain puhua.

"Jos suvaitsette, niin viivyn tässä siksi kunnes minua tullaan hakemaan", lausui vieras hiljaisesti. "Älkää minusta ollenkaan huoliko."

Näin sanoessaan hän otti toisesta suuresta taskustansa silmälasit ja toisesta kirjan ja rupesi rauhallisesti lukemaan. Harmi-koirasta hän ei huolinut sen enempää kuin lampaasta.

Hämmästyneinä vilkaisivat ajuri ja hänen vaimonsa toisiinsa. Vieras nosti päätänsä ja katsahti ensiksi Pirkkoon, sitten ajuriin, kysyen:

"Tyttärennekö, hyvä ystäväni?"

"Vaimoni", vastasi Juho.

"Veljentytärkö?" virkkoi vieras.

"Vaimoni!" ärjäisi Juho

"Niinkö?" sanoi vieras. "Todella? Hän on hyvin nuori?"

Hän kääntyi kirjaan ja luki edelleen. Mutta tuskin hän oli lukenut pari riviä, kun hän keskeytti taasen lukunsa ja kysyi:

"Teidätkö tuo lapsi on?"

Juho nyökäytti päätänsä syvään myöntymykseksi, ja se oli yhtä selvä merkki kuin kuulotorveen huudettu: niin!

"Tyttökö vai?"

"Po-oi-ka!" karjaisi Juho.

"Peräti nuori – hä?"

Silmänräpäyksessä puuttui Peerybinglen matami puheeseen: "Kolme kuukautta ja kolme päivää vanha! Rokotettiin juuri kuusi viikkoa sitten. Rokot painuivat hyvin umpeen. Tohtorin mielestä oli lapsi tavattoman kau-u-nis! Yhtä iso kuin tavalliset lapset vii-iden kuukauden vanhana. Käsittää kaikki ihan ihme-e-llisesti! Teistä voi näyttää mahdottomalta, mutta kyllä hän jo alottelee seisoa!"

Hengästyneenä nosti pikku äiti, huudettuaan nämä lyhyet lauseet vanhan herran korvaan, niin että ihanat kasvonsa hohtivat tulipunaisina, pojan häntä kohti kumoamattomaksi, vakuuttavaksi todistukseksi, sillä aikaa kun Tilly Slowboy sointuisasti tirsken: kett'su, kett'su, joka kuului oudolta sanalta yhtyneenä tavalliseen aivastukseen, teki muutamia lehmämäisiä loikkauksia kaikesta tästä tuiki tietämättömän lapsirukan ympärillä.

"Kuulkaa! Häntä varmaankin tullaan noutamaan", virkkoi Juho. "Joku on ovella. Aukaise, Tilly."

Mutta ennenkuin hän ehti täyttää tämän käskyn, aukaistiin ovi ulkopuolelta, sillä se oli varustettu ha'alla, jonka kuka tahansa saattoi nostaa milloin vain mieli teki – ja kylläpä yhden jos toisenkin mieli teki sitä, saan luvan ilmoittaa. Kaikkien kyläläisten teki mieli vaihtaa iloinen sana tahi pari ajomiehen kanssa, vaikkei hän ollut juuri liioin puhelias. Ovesta astui sisään pikkuinen, laiha, syvämietteisen näköinen, jotenkin harmaankalpea mies; hän näytti tehneen päällystakkinsa hurstista, joka oli ollut jonkun vanhan tavaralaatikon ympärillä, sillä kun hän kääntyi ovea sulkemaan, jottei kylmä pääsisi huoneeseen, nähtiin selkäpuolella suurilla, mustilla viivoilla G.T. sekä sana LASIA suurilla kirjaimilla.

"Hyvää iltaa, Juho", tervehti pikku mies. "Hyvää iltaa, emäntä. Hyvää iltaa, Tilly! Hyvää iltaa, vieras! Kuinka pieni nuppunen jaksaa, emäntä? Harmikin, toivoakseni, voi hyvin?"

"Kaikki voivat hyvin, Kaleb", vastasi Pirkko. "Olen varma, ettei teidän tarvitse muuta kuin katsahtaa lapseen, niin näette sen."

"Ja samaten teihin", virkkoi Kaleb. Hän ei kuitenkaan katsonut Pirkkoon, sillä Kalebilla oli levoton, mieltävä katse, joka näytti aina hakevan jotakin muualta, huolimatta siitä, mitä hän milloinkin puhui; – samanlainen kuvaus sopi hänen ääneensäkin. "Tahi Juhoon", jatkoi Kaleb, "tahi Tillyyn tahi Harmiin."

"Onko sinulla kiire, Kaleb?" kysyi ajuri.

"Onpa niinkin, Juho", vastasi hän näyttäen hajamieliseltä, niinkuin ainakin viisasten kiveä hakeva mies. "Onpa niinkin kiire. Noakin arkilla on nykyään erinomainen menekki. Sievistelisin Noakin perhettäkin, mutta en ymmärrä, kuinka se kävisi laatuun siitä hinnasta. Haluaisinpa itsekin saada selvän, kuka on Sem tahi Ham ja mitkä ovat vaimoväkeä. Kärpäsetkään eivät eroa tarpeeksi norsuista kokonsa puolesta, niinkuin tiedätte! – Mutta eikö sinulla ole minulle mitään myttyä, Juho?"

Ajuri pisti kätensä juuri riisumansa takin taskuun ja kaivoi sieltä esiin sievän kukka-astian, joka ali tarkasti kääritty sammaliin ja paperiin.

"Tässä se on", lausui hän puhdistaen sitä huolellisesti. "Joka ainoa lehti on säilynyt. Täynnä silmikoita!"

Kalebin sumeat silmät kirkastuivat, kun hän sai sen käsiinsä, ja hän kiitti Juhoa.

"Se on kallis, Kaleb", virkkoi ajuri, "hyvin kallis, tähän aikaan vuotta."

"Älä puhu siitä. Minusta on hinta helppo, maksakoon minkä tahansa", vastasi pikku mies. "Eikö ole mitään muuta, Juho?"

"Pikkuinen rasia", vastasi ajuri, "tässä se on!"

"Kaleb Plummerille", sanoi pieni mies, tavaillen kirjoitusta.

"Vakuutetaan' – rahaako, Juho? Tämä ei suinkaan ole minulle."

"Varotaan'", oikaisi Juho, katsoen hänen olkapäänsä ylitse. "Kuinka saat sen rahaksi muuttumaan?"

"Kas, aivan niin!" lausui Kaleb. "Aivan oikein, siinä on sana 'varotaan!' niin, niin, minulle se on tuleva. Olisihan siinä voinut olla rahaakin, jos armas poikani kultaisessa Etelä-Amerikassa vielä eläisi, Juho. Rakastithan sinäkin häntä kuin omaa poikaasi? Eikö niin? Ei sinun tarvitse myöntää, että niin teit. Kyllä minä sen tiedän, se on itsestänsä selvä. 'Kaleb Plummerille, varotaan'. Niin, niin! Aivan oikein. Rasiassa on nukan silmiä tyttäreni ompelukseen. Soisin että hänen omakin näkönsä tulisi rasiassa, Juho."

"Jospahan niin tulisi tahi voisi tulla", huudahti ajuri.

"Kiitoksia!" virkkoi pikku mies. "Sinäpä puhut oikein sydämellisesti. – Voi, kun ei hän koskaan voi itse nähdä noita nukkeja, jotka päiväkaudet katsoa tirkistelevät häneen. Mitä maksaa, Juho?"

"Minä pistän sinua maksaan, jos niin kysyt" – virkkoi Juho. "Pirkko!"

Eikö nyt syntynyt melkein kuin leikkipuhe?"

"No! se menee vanhan tapasi mukaan", sanoi pikku mies. "Se menee vanhan, ystävällisen tapasi mukaan. – Annapas minun katsoa. Tässä on luullakseni kaikki?"

"Sitä en usko. Katso vieläkin kerta."

"Onko mitään patruunallemme, hä?" kysyi Kaleb hetken mietiskelyänsä. "Aivan varmaan. Sentähden tulinkin tänne, mutta Noakin arkit ja muut seikat sekoittivat pääni. Hän on käynyt täällä, onko?"

"Ei", vastasi ajuri, "naimishommansa vie häneltä liiaksi aikaa."

"Kyllä hän sentään tulee", virkkoi Kaleb, "sillä hän käski minun kulkea kotiin vasemmanpuolista polkua, jossa sanoi yhtyvänsä minuun. Parasta kuitenkin lienee, että minä lähten. – Ettekö tahdo olla niin hyvä, emäntä, ja antaa minun nipistää Harmia hännästä. Annatteko?"

"Mitä, Kaleb! sepä kysymys!"

"No! älkää huoliko, emäntäkulta!" lausui pieni mies, "kenties se ei ole sulle mieleen. Mutta minulta on aivan äskettäin tilattu joukko haukkuvia koiria ja tahtoisin jäljitellä luontoa niin tarkoin kuin kuudesta pennistä kannattaa. Siinäpä se. Älkää pahastuko, hyvä emäntä." Odottamatta tapahtui, että Harmi esitettyä kehotusta saamattakin rupesi haukkumaan kiivaasti. Mutta koska tämä ennusti uutta vierasta, jätti Kaleb luonnon tutkimisensa sopivampaan aikaan, nosti pyöreän vakan olallensa ja sanoi äkkiä jäähyväiset. Tämän vaivan hän olisi kumminkin saattanut säästää, sillä hän kohtasi kynnyksellä vastaan tulijan.

"Kah! oletko täällä! odota vähän, niin vien sinut kanssani kotiin. Nöyrin palvelijanne, Juho Peerybingle. Vielä enemmän ihanan vaimonne nöyrin palvelija. Päivä päivältä ihanampi! Jos mahdollista parempi! ja nuorempi", lausui puhuja matalalla äänellä.

"Kummastelisin teidän koreita puheitanne, herra Tackleton", virkkoi

Pirkko näyttäen hiukan närkästyneeltä, "mutta teidän nykyinen tilanne."

"Te tiedätte sen siis?"

"Jopa viimeinkin olen saanut sen päähäni", lausui Pirkko.

"Arvattavasti kovien vaikeuksien perästä."

"Aivan niin."

Tackleton, lelukauppias, tavallisesti tunnettu nimellä Gruff & Tackleton – sillä se nimi oli puodin ovelle kirjoitettu, vaikka Gruff oli jo ammoon eronnut liikkeestä, jättäen siihen ainoastaan nimensä mukaisen nurjamielisyyden [Gruff merkitsee englannin kielessä: nurjamielinen] – Tackleton, lelukauppias, oli mies, jonka synnynnäistä taipumusta hänen sukulaisensa ja holhoajansa eivät lainkaan olleet käsittäneet. Jos he olisivat tehneet hänestä asianajajan tahi poliisipalvelijan tahi pantinottajan, niin hän olisi nuorena tyydyttänyt ilkeän luontonsa ja kyllin juoniteltuaan voinut käydä toiseksi ja lopulta muuttua lempeäksi vaihtelevaisuuden ja uutuuden vuoksi. Mutta lakkaamatta puuhaten rauhallisessa lelujen valmistuksessa oli hänestä tullut kotoinen vuoren peikko, joka kaiken ikänsä oli elättänyt itseään lapsilla ja oli heidän leppymätön vihollisensa. Hän halveksi kaikkia leluja eikä olisi mistään hinnasta ostanut lelua – mutta ilkeydessään hän ratoksensa muovaili hirveän näköisiksi ruskeasta paperista tehtyjä talonpoikia, jotka veivät sikoja markkinoille; kuuluttajia, jotka kuuluttivat etsittäväksi lakimiesten kadonneita omiatuntoja; eläviä vanhoja rouvia, jotka kutoivat sukkaa tahi leikkelivät pannukakkuja, ja muita semmoisia näytteitä käsityövarastostaan. Suurimman riemun tuottivat hänen sielullensa pelottavat naamarit; hirmuiset, karvaiset, punasilmäiset, rasioista hypähtelevät ukot; vampyyrinnäköiset paperileijat; pahanilkiset noitaukot, jotka eivät voineet rauhassa maata, vaan alinomaan ryöpsähtivät ylös, säikyttäen lapsia mielettömiksi. Tämä oli hänen ainoa huvituksensa, ainoa aukko, jonka kautta hänen mielialansa saattoivat tuuleutua. Hän oli nerokas keksimään semmoisia. Kaikki mikä oli hirtehistä, ihastutti häntä. Rahaakin – lelua, jota hän muuten piti hyvässä arvossa – hän oli kuluttanut tehdäksensä joukon noita-akkoja taikalyhtyä varten, jossa nähtiin pimeyden ruhtinas, kuvattuna joksikin yliluonnolliseksi, ihmiskasvoilla varustetuksi kuoriaiskalaksi. Koko sievän rahasumman hän oli menettänyt valmistaessansa rumia jättiläisiä, ja vaikkei hän itse ollut maalari, niin hän kuitenkin osasi taideniekkoille ohjeeksi piirustella ja suunnitella niin kamalia hirmuolentojen luonnoksia, että ne saattoivat viedä monelta nuorelta, kuusi- tahi yksitoistavuotiaalta herralta mielenrauhan koko joului- tai kesäluvaksi.

Samanlainen kuin leluseppänä hän oli (niinkuin ihmiset tavallisesti ovat) muissakin toimissaan. Sentähden arvaatte helposti, että hänen väljä, viheriä viittansa, joka napitettiin leuan alle ja ulottui aina polviin saakka, ympäröi tavattoman miellyttävää miestä, ja että hän oli niin hauska ja iloinen seuramies kuin koskaan on kävellyt suippokärkisissä saappaissa, joissa on mahonginvärinen kaulus.

Kuitenkin aikoi Tackleton, lelukauppias, mennä naimisiin. Tästä kaikesta huolimatta hän aikoi tehdä sen. Ja vieläpä nuoren naisen kanssa, kauniin nuoren naisen.

Ei hän suinkaan suuresti näyttänyt sulhasmieheltä seisoessaan ajurin tuvassa, kuivettuneet kasvot irvellä, ruumis luonnottomassa asennossa, lakki painettuna nenännipukkaakin suojaamaan ja kädet työnnettyinä taskujen pohjaan, ja koko ilvehtivä, pahasävyinen olentonsa tirkistäen hänen pienen silmänsä pikkuisesta nurkasta juurikuin joukko korppeja. Mutta sulhoksi hän vaan aikoi!

"Kolmen päivän kuluessa. Ensi torstai, vuoden ensimmäisen kuun viimeinen päivä, on minun hääpäiväni", sanoi Tackleton.

Kerroinko jo hänen toisen silmänsä aina olleen avoinna ja toisen miltei ummessa, ja että se miltei ummessa oleva aina oli virkku silmä? Luulenpa sen jo kertoneeni.

"Se on minun hääpäiväni!" lausui Tackleton helistellen rahojansa.

"Kas, se on meidänkin hääpäivämme!" huudahti ajuri.

"Ha-ha!" nauroi Tackleton. "Kummallista! Te olette juuri samankaltainen pari, te!"

On mahdoton kuvailla kuinka Pirkkoa harmittivat nuo ylpeät sanat. Entäpä sitten? Hulluudessaan luuli tuo mies kenties saavansa vielä samanlaisen pojankin kuin hän! – Mies oli hullu!

"Kuulkaa! Sana teille!" jupisi Tackleton survaisten kynnäspäällänsä ajuria ja vetäen hänet vähän syrjään. "Tuletteko häihini? Me soudamme samaa venettä, niinkuin tiedätte."

"Kuinka, samaa venettä?" kysyi ajuri.

"Niin, vain pieni erotus, sen tiedätte", jatkoi Tackleton survaisten uudelleen, "tulkaa ja viettäkää kanssamme ilta häpäivän edellä."

"Minkätähden?" kysyi Juho ihmetellen tuota tungettelevaa kohteliaisuutta.

"Minkätähden!" toisti toinen. "Sepä myös tapa vastata kutsuihin.

Minkätähden! Huviksenne, seuran vuoksi, sen tiedätte ja kaiken muun."

"Enpä olisi koskaan luullut teitä seuramieheksi", sanoi Juho suoralla tavallaan.

"No, ei teitä kohtaan, näen ma, auta muu kuin totuus", lausui Tackleton. "Minkätähden siis! – Totta on, niinkuin teekestejä pitävät ihmiset sanovat, että te molemmat yhdessä, te ja vaimonne, olette hupaisen näköisiä. Me tiedämme paremmin, näette, mutta – "

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.